

Massud Bakhxi va fer que retiressin un cruel programa televisiu amb la pel·lícula 'Yalda'

La pena capital com a 'reality show' a l'Iran

FERNANDO GARCÍA
Madrid

No hi ha dret que es faci sensacionalisme amb històries tan tràgiques com la d'una dona condemnada a mort. Qui diu això no és un espectador o crític dels Estats Units, sinó el cineasta iranià Massud Bakhxi. I es refereix a la principal de les denúncies

Behnaz Jafari i Sadaf Asgari al film

implícites a la seva pel·lícula *Yalda, la noche del perdón*, que s'estrena a Espanya aquest cap de setmana.

La història es desenvolupa gairebé tota dins del plató d'una televisió durant la transmissió d'un programa sobre crims reals i el possible indult dels autors per clemència de les víctimes o els éssers estimats. Aquí la criminal és una jove de 22 anys, Mariam (Sadaf Asgari), que ha matat el seu seixantí i ric marit temporal Nasser, abans cap seu, no queda clar si per accident o intencionadament i per diners. Davant seu s'hi asseu la filla del mort, Mona (Behnaz Jafari), que li pot salvar la vida. Si la causa de l'indult rep prou missatges de suport del públic, el canal de televisió pagarà en part o íntegrament els diners que costa l'indult.

El relat té lloc en temps real, alhora que el *reality show*, amb només tres breus sortides a l'exterior: les mínimes per donar a l'espectador una mica d'oxigen que l'alleugi de la claustrofòbia i intensa sensació que la història de la Mariam i el suspens pel desenllaç li poden causar; el mateix que l'estira-i-arrossa a què el presentador sotmet la noia mentre fa la pilota a la filla de la víctima. La pel·lícula ens parla d'un país on el classisme, el masclisme i una tradició tan antiga com el matrimoni temporal conviuen amb una modernitat que potser sorprèn, per bé i per mal.

La cinta es basa en un programa de teleporqueria anomenat *Lluna de mel*. I el gran èxit del realitzador va ser que, malgrat la censura que regeix a l'Iran, no només va aconseguir que el film s'hi estrenés amb èxit, sinó que, gràcies a la pel·lícula, el *reality show*, de gran audiència, fos retirat. "Cal reconèixer que al meu país això significa que hi ha avenços", afirma.●

Llums i ombres al món del periodisme

■ Crònica de una tempesta, òpera prima de Mariana Barassi, se submergeix a les entranyes del periodisme per parlar d'ambició, ètica, fake news i discriminació de gènere a través de la intensa conversa entre el director d'un diari (Ernesto Alterio) i la seva subdirectora (Clara Lago) al llarg d'una Nit de Nadal plujosa. / Astrid Meseguer

LLEGIU L'ENTREVISTA A CLARA LAGO A www.lavanguardia.com

L'esperit del Paral·lel pren el TNC en l'adeu d'Albertí

'L'emperadriu del Paral·lel' recorre el final d'una gran època

Una escena del muntatge *L'emperadriu del Paral·lel* al TNC

JUSTO BARRANCO
Barcelona

Emoció intensa. Llàgrimes dures. I, per descomptat, molt de Paral·lel. Xavier Albertí va presentar ahir el muntatge amb què tanca els seus vuit anys al capdavant del Teatre Nacional de Catalunya. Si va començar el 2013 a ritme de cuplet amb un muntatge de varietats titulat *Taxi... al TNC!*, que recordava l'esplendor del Paral·lel d'inicis del segle XX, per tancar el seu viatge torna a aquesta avinguda, que va constituir un espai únic a l'Europa de fa un segle.

Albertí dirigeix des del 6 de maig i fins al 13 de juny *L'emperadriu del Paral·lel*, una obra de Lluïsa Cunillé que reviu aquest moment de profunda transformació des d'un altre angle. Si *Taxi... al TNC!* va ser una gran festa, *L'emperadriu* té un caràcter més crepuscular, fantasmàtic: s'ambienta el 1930, en la mort d'una famosa vedet, Palmira Picard, poc després del crac del 29 i ja molt a prop de la República i del seu apocalipsi amb la Guerra Civil, que també seria el d'una manera de ser i fer al

Paral·lel, l'avinguda del lleure popular, plena de mítings polítics, del lerroixisme a l'anarquisme, constructora de noves identitats i de llibertat en una Barcelona a què acudia en massa el proletariat industrial a la recerca de feina. Un

El director del TNC no va poder evitar plorar quan va recordar María Araujo, la dissenyadora morta per la covid

carrer tumultuós, bohemí, epicentre d'una revolució social, la concentració més gran del món de sales d'espectacle, tavernes, sales de ball. Un espai mític i, malgrat això, va recordar ahir Albertí, "de què encara sabem tan poc i tenim informacions més vinculades a la nostàlgia que no pas a la seva musculatura ideològica per entendre la gran transformació sociològica, ètica, estètica i política de la Barcelona de l'inici del segle XX".

Ara s'hi acostaran amb un re-

partiment encapçalat per Pere Arquillué i Sílvia Marsó, acompanyats de Carme Sansa, Mont Plans, Oriol Genís, Maria Hinojosa o Roberto G. Alonso en una peça, va dir Albertí, "plena de bons fantasmes", tant per l'obra de Cunillé com per la presència -va esclatar en plors- del vestuari dissenyat per la gran Maria Araujo, amb qui va treballar en més de quaranta muntatges i que va morir per covid el 25 de març del 2020 a la primera envestida de la pandèmia. Ara els actors de *L'emperadriu* porten vestits creats per ella per a altres obres.

A la peça, que transcorre en un moment que a Barcelona es paguen els excessos de l'exposició del 1929, que deixa les arques buides, mor la gran Palmira Picard, figura inspirada en Paulina Montoro, cupletista que va morir el 1918 de tifus. I a l'escriptor Foc Alsina -interpretat per Pere Arquillué i inspirat en Francesc Madrid, autor de la novel·la *Sanga Drassanes*, que va donar nom al barri xinès- li han encarregat la necrològica de Palmira. Ell va a investigar a la seva vetlla al cinquè pis d'un edifici del Paral·lel on hi ha els amants de Picard. I al bar La Tranquil·litat, espai de reunió i conspiració d'*outsiders*, des d'artistes a anarquistes, empresaris teatrals, hipnotitzadors i pitonisses.

Busca el fantasma de la cupletista, va concloure Albertí, i es troba amb els seus propis fantasmes i amb "el que significa aquesta avinguda, autenticitat, vida, transgressió revolucionària" per a una societat profundament necessitada d'una transformació radical com la nostra. L'obra la clourà un xoc acústic entre la música de les revistes del Paral·lel i el *Cara al sol*.●

Jordi Savall dirigeix al Palau la seva primera 'Creació' de Haydn

MARICEL CHAVARRÍA
Barcelona

Sempre sorprèn que Jordi Savall hagi tardat tant a abordar grans obres del repertori, com les *Passions* i l'*Oratori de Nadal* de Bach o *El Messies* de Händel, projectes per als quals a Barcelona ha tingut la complicitat del Palau de la Música Catalana. És el mateix que passa ara amb *La Creació* de Haydn. El seu debut en aquesta magna obra -"He estat ocupat interpretant obres que no eren presents a les programacions", diu- serà el dimarts 4 de maig en doble sessió

(17.30 h i 20.30 h) per donar cabuda a més públic. Hi haurà talls en el segon i tercer moviment perquè la durada permeti el doblat, però diferents, de manera que qui vagi als dos passis la sentirà íntegra.

Connectat a internet des del seu estudi a Bellaterra, el mestre i gambista va parlar ahir del concert tornant de París, on està preparant *L'Orfeo* de Monteverdi a l'Opéra Comique. "Estic feliç de començar una nova etapa amb el Palau -afirma-, i amb una obra que feia molt

que desitjava fer, la que més m'ha interessat de Haydn a part de la fascinant *Les set paraules de Crist a la creu*, que vaig gravar temps enrere. Sempre m'he sentit afí en esperit a les obres de Haydn, per la seva estructura, per la representació del caos i per com del no-res crea un món de manera tant bella. Quan compon *La Creació*, en la maduresa, Haydn ha estat dos anys a Londres i ha sentit una bellíssima interpretació del *Messies*. Sent que voldria fer una obra important de la seva vida. "Doncs pren el principi d'aquest llibre", li diu un amic. Era la Bíblia".

A Le Concert des Nations i La Capella Reial de Catalunya s'hi uneixen per a aquesta producció la soprano Yeree Suh, el tenor Tilman Lichdi i el baix-baríton Matthias Winckler, a qui ja es va sentir amb Savall al *Messies*.●

Les ombres de la Moldàvia comunista

LARA GÓMEZ RUIZ
Barcelona

Tatiana Tibuleac explora els anys més foscos del comunisme a Moldàvia a la seva nova novel·la, *El jardí de vidre* (Les Hores / Impedimenta), que recentment ha assolit la segona edició. La història té com a protagonista Lastoixka, una nena de set anys adoptada per una dona russa per recollir ampelles de vidre pels carrers de Chisinau.

Tibuleac crea així una al·legoria del seu país natal en què reflexiona sobre alguns temes com ara el desarrelament i la pèrdua d'identitat.●

"Les arrels són essencials i absurdes d'ocultar"

Tatiana Tibuleac,
Escriptora

LLEGIU UNA VERSIÓ MÉS ÀmplIA DE LA TROBADA AMB JORDI SAVALL A www.lavanguardia.com/cultura

ev VENDA D'ENTRADES A entradasdevanguardia.com 2X1 DESCOMpte CLUB VANGUARDIA

LLEGIU L'ENTREVISTA AMB L'AUTORA A www.lavanguardia.com